

Tehdasyhteisön arkea

Lapsiperheiden arki Forssan tehdasyhteisössä oli 1950–1970-luvuilla työntäyteistä. Vanhempien työnantajalla, Finlayson-Forssa Oy:llä, oli keskeinen vaikutus koko perheen elämään.

Forssan tekstiiliteollisuudessa työskenteli sekä naisia että miehiä. Kuvassa Finlayson-Forssa Oy:n kehräämön työntekijöitä venytyskoneella 1950-luvulla. Kuva Forssan museon kokoelma.

Tehtaaseen, tehtaaseen!

Forssan tekstiiliteollisuudessa työskenneltiin usein sukupolvesta toiseen tai sinne muutettiin työn perässä. Perhe vaikutti merkittävästi hakeutumisessa töihin tekstiiliteollisuuteen. Jos vanhemmat ja muut sukulaiset työskentelivät tehtaalla, monelle nuorelle se oli luonnollinen valinta pienellä paikkakunnalla, jossa ei juuri ollut muita vaihtoehtoja. Muualta muuttaneita houkuttivat varma työpaikka, työnantajan tarjoama edullinen asunto sekä muut koko perhettä hyödyttävät etuudet.

Finlayson-Forssa Oy:n lastentarhassa järjestettiin talviolympialaiset vuonna 1952. Kuva Forssan museon kokoelma.

Usein molemmat vanhemmat työskentelivät Forssan tekstiiliteollisuudessa. Naiset yleensä jatkoivat työssäkäyntiä myös naimisiinmenon jälkeen. Toisaalta työ tehtaassa saattoi olla myös vaihtoehto avioliitolle, koska se mahdollisti säännölliset ansiotulot. Vuonna 1965 Forssan tekstiiliteollisuudessa työskennelleistä naisista oli naimisissa 65 prosenttia.

Tekstiiliteollisuus työllisti Forssassa tuolloin reilut 2 000 työntekijää, joista noin puolet oli naisia. Lasten syntymän jälkeen naiset jäivät välillä kotiin hoitamaan pieniä lapsiaan ja palasivat takaisin töihin vasta lasten kasvettua isommiksi. Oli kuitenkin yleistä, että naiset tulivat takaisin tehtaalle jo lyhyiden synnytys- ja äitiyslomien jälkeen. Perheen taloudellinen ja sosiaalinen tilanne vaikuttivat äitien työssäkäyntiin.

Luoja luo lointa Finlayson-Forssa Oy:n kutomon silkkiosastolla 1950-luvulla. Forssan museon kokoelma.

Lastenhoitoa

Finlayson-Forssalla oli oma lastentarha, joka oli tarpeellinen monille tehdasyhteisön lapsiperheelle, mutta erityisen tärkeä se oli yksinhuoltajille sekä muualta Forssaan työnperässä muuttaneille, joilta puuttui mahdollisuus turvautua sukulaisten lastenhoitoapuun. Lapsista huolehtivat myös kotiapulaiset ja naapurit. Monet vanhemmat ratkaisivat lastenhoidon työskentelemällä eri vuoroissa, sillä vuorotyö oli yleistä tekstiiliteollisuudessa. Lasten- ja kodinhoito oli pääasiassa naisten vastuulla, mutta esimerkiksi jotkut isät tekivät ainoastaan viikonloppuvuoroa, jolloin he huolehtivat lapsista arkena äidin ollessa töissä. Vanhemmat yleisesti järjestelivät työvuorojaan lastenhoidon järjestämiseksi sekä elämäntilanteiden muuttuessa.

Kirjoittanut Maria Vanha-Similä. Kirjoittaja on kansatieteen tohtorikoulutettava, joka tutkii väitöskirjassaan lapsiperheiden arkea Forssan tehdasyhteisössä 1950–1970-luvuilla.